

WOORDENLIJST SOCIOLOGIE

0. Inleiding: sociologie versus cross-culturele psychologie		
1. Wat is sociologie?		
Karl Popper	Onze waarneming is selectief. We zien niet alles, enkel wat ons het meest opvalt. (Proef in de les: 'noteer wat je ziet')	
Referentiekader	onze sociale bril ontstaan door selectieve waarneming en ervaringen. Wordt opgebouwd en beïnvloed waarneming . Bevat kennis, belangen en (voor)oordelen & attitudes	
Self-fulfilling prophecy	Mensen handelen volgens wat ze denken dat de sociale werkelijkheid is (=beleefde werkelijkheid)	Vb. schoonmoeder
Self-destroying prophecy		Vb. hasselt was favoriet bij mijn restaurant, maar verloor toch. Vb. door tekort aan verpleegkundigen zijn er plots te veel afgestudeerden.
Sociologische beschouwing	We moeten afstand nemen van het letterlijk aannemen van bepaalde berichtgevingen. We moeten kritisch zijn en willen weten hoe het komt.	
Sociaal vangnet	Mensen in een collectivistisch cultuur leven meer in groep en moeten minder eigen verantwoordelijkheid dragen of keuzes maken. Dit heeft een zowel positieve, als negatieve nevenwerking; deze mensen krijgen in veel mindere mate met schuldgevoelens te kampen, maar hebben veelal geen keuzevrijheid en wanneer ze in de fout gaan, wordt hun gehele groep ten schande gemaakt.	
Sociale positie	een plaats in de sociale ruimte (itt materiële ruimte), door de sociale positie hebben we (missen we) belangrijke stukken informatie (ook achterhouden, naar voor schuiven)	
Sociologie	Sociologie is de wetenschap die het sociale handelen van mensen bestudeert, evenals de daaruit voortgekomen patronen en structuren in hun ontstaan, voortbestaan en veranderen.	
Socrates: twijfelen is het begin van de wijsheid!	~ sociologische beschouwing. Sociologie is een kritische wetenschap die het reilen en zeilen in de samenleving relateert en in twijfel trekt. Ze wijzen op de subjectiviteit van referentiekaders. Ze relateert en brengt gedragingen van mensen in verband met die van anderen.	
2.Onderzoek in de sociologie		
Interdependent	Sociale veranderingen binnen de 19eE	

Auguste Comte°	Grondlegger socio-logie. Eerste sociologen: Karl Marx, Max Weber, Emile Durkheim.
Empirische cyclus	(zie bijgevoegde tekening)
Falsifiëring	Zoeken naar weerlegging. 0-hypothese zoeken. Een falsifieerbare uitspraak blijft geldig zolang ze niet weerlegd kan worden.
Verificatie	Zoeken naar bevestiging
Klimaatdeskundige Jean-Pascal Van Ypersele over de opwarming van de aarde.	Hoe meer een relatie causaal is, hoe meer mogelijkheid tot voorspelling.
Waardevrijheid	Moeilijk om objectief te blijven. 'elk wezen = cultuurwezen' En het is niet makkelijk om hier afstand van te doen.
Spanningsveld	Onderzoeker ~ onderzoeksobject: je bent zelf lid van 1 van de groepen -> sociale bril
Kwantitatief	verklarend, in verlengde met sociale fysica idee, grote steekproef cijfermateriaal => statistische verwerking =tijdsbesparend, geeft functionele en causale relaties MAAR abstractie
experiment	onderzoek in labo. Bestudeerde eenheden zijn identiek op experimentele variabele na. Vb invloed van verlichting op testprestatie
quasi - experiment	je gaat in de maatschappij zelf onderzoeken, itt tot in labo. Vb impact sluiten van een fabriek en ontslagen op arbeiders
survey	Onderzoek waarbij je op korte tijd veel gegevens kan verzamelen. Bevraging adhv vragenlijst interview postenquête (makkelijke veralgemening MAAR sociale werkelijkheid vereenvoudigd) vb zeggen - doen
intervieweffect	neiging van mensen om sociaal wenselijke antwoorden te geven.
gestratificeerde steekproef	enkel bruikbare gevallen van significante kenmerken zitten in de steekproef
kwalitatief	begrijpend, geeft diepgaand inzicht in specifiek probleem, kleine steekproef, zo open en volledig mogelijk. Goed voor moeilijke onbekende fenomenen MAAR arbeidsintensief en enkel samenhang
participerende observatie	beschrijven van levenswijze van een groep door zelf lid te worden van de groep.
Gevalsstudie	studie over iets specifiek, vb ford genk
documentenstudie	autobiografische analyse via boeken, brieven. Ook inhoudsanalyse. Vb pool id krant is

	nogaltijd crimineel
Theorie	is een samenhangend geheel van succesvol getoetste hypothesen. Adhv theorie => verklaring of voorspelling

3. Waarden, normen en instituties

Waarden	meer of minder bewuste collectieve voorstelling over wat (niet) goed en juist is en daarom nastrevenswaardig is. Waarden zijn veranderbaar maar is proces van lange adem
Waardenhiërarchie	De betekenis van waarden voor de leden van de samenleving varieert van zeer onbelangrijk tot uitermate belangrijk.
Individualistische cultuur (ik-cultuur)	Het is belangrijk dat je als individu je eigen keuzes kan maken en hiervoor dan ook nog eens aanzien krijgt. Het 'ik' staat centraal. De netwerken waartoe behoren zijn vrij klein. Doordat we meer zelfstandig dingen mogen kiezen, moet we ook onze verantwoordelijkheid hier voor opnemen. Wat bij mislukking een schuldgevoel teweeg brengt.
Collectivistische cultuur (wij-cultuur)	Het individu hangt vast aan een grote familie ≠ vglbaar met onze kernfamilie. 'wij'-gevoel is zeer sterk, door de gedeelde religie en hun netwerk. Er heersen traditionele verwachtingen van wie je bent. Zo dien je in de verhouding jong-oud zeer respectvol te zijn tov van de oudere, want zijn 'wil' is wet. Het M-V verschil is gebaseerd op een interpretatie van religie. In deze cultuur heerst een groot schaamtegevoel. Wanneer je in de fout gaat, maak je je gehele familie tot schande. Om dit te voorkomen is er ene hoge sociale controle.
Normen	Opvattingen over hoe men zich (niet) dient te gedragen/ min of meer bindende verwachtingen inzake het (niet-) handelen door de leden van de samenleving of een groepering hiervan. Concretisering van waarden. Geboden en verboden normen (beloning vs sanctie): vaak worden we onze W & N pas bewust bij straffen en beloning. Een taboe is een extreme vorm van een verbod: niet alleen bepaalde handelingen zijn verboden, maar zelfs gewoon het spreken erover.
Internalisatie van waarden en normen	veel rollen verinnerlijk (extern -> intern) je vanzelf, leer je onbewust of door de opvoeding.
Instituties	Geheel van gestandaardiseerde normen in een specifieke situatie. Een vast, collectief bepaald gedragspatroon; geheel van met elkaar samenhangende gedragsregels (normen) op een bepaald levensgebied. Institutionalisering : het proces waarbij bepaalde gedragsvormen algemeen gangbaar worden. Belang hiervan is, dat we het nodig hebben om te kunnen samenleven, regelmaat en orde, anticiperen mogelijk te maken.

	Sommige hiervan zijn wettelijk verankerd, anderen niet.
Anomie	Zomaar gebruiken overnemen zonder met de waarden rekening te houden (bvb. als mensen van het platteland naar grote steden trekken waar hun oorspronkelijke waarden en normen niet meer van toepassing zijn en ze er niet inslagen om zich direct aan te sluiten)
Folkways	Onbelangrijke normen, waarvan het niet uitmaakt of je ze al dan niet gebruikt.
Mores	Belangrijke normen, verboden of geboden
Het is niet het BWZ van mensen dat hun zijn, maar omgekeerd hun maatschappelijk zijn dat hun BWZ bepaalt.	<p>Materialisme: cultuur ontstaat als mensen samenleven. 'hun zijn bepaalt hun BWZ' (~allochtonen zijn criminelen: verklaren aan de hand van hun opgroeien, ecologie waardoor ze op een bepaalde manier gaan denken en bijgevolg crimineel gedrag zullen stellen)</p> <p>Idealisme: sociaal netwerk obv ideeën 'BWZ (temperament) bepaalt het zijn. (~allochtonen zijn heethoofden, dus ze stellen sneller crimineel gedrag.</p> <p>↕</p> <p>Behaviorisme: stimulus (omg) -> respons (mensen (automatische reflexen)gedrag en zz hiernaar)</p>
Materialisme	Ideeën en opvattingen zijn weerspiegelingen van materiële omstandigheden waarin mensen leven (sociale werkelijkheid -> idee)
Karl Marx°	Prototype materialist
<i>Erst kommt das Fressen, dann die Moral</i>	Materiële omstandigheden zijn van doorslaggevende betekenis. Het is een sociologische vuitsregel om zich af te vragen vanuit welke sociaal-economische omstandigheden mensen of groepen bepaalde dingen denken, zeggen of willen.
Idealisme	Sociale werkelijkheid ontstaat obv ideeën en opvattingen van mensen (idee-> sociale werkelijkheid)
Max Weber°	Prototype idealist
Consens	Overeenkomst van W&N, akkoord hierover en deze ook delen
Dissensus	Niet steeds over dezelfde W&N het eens zijn. Gebrek aan overeenstemming.
Universals consensus	Cultuurelementen die door iedereen worden gedeeld
Specialties consensus	Typerend voor leden van bepaalde groeperingen binnen een samenleving
Alternatives consensus	Cultuurelementen die iedereen vrij kan kiezen (kledij, eten, ...). Men botst hier soms tegen universals
Pluralistic ignorence	Ten onrechte een consensus over W&N overschatten en hun eigen gedrag als een uitzondering en dus 'overtreding' beschouwen waarover ze zich schuldig voelen.
Anomie	Normloosheid, vervreemding. Het ontregeld zijn van een samenleving door gebrek aan gedragsnormen.
Emile Durkheim°	Grondlegger van het begrip anomie

4. Posities en rollen	
Positie	De plaats die iemand in de maatschappij of in een groep inneemt in verhouding tot andere posities
Positieset	Geheel van posities die verenigd zijn in 1 persoon.
Toegewezen positie	Positie die je reeds hebt gekregen en onveranderbaar is. (vrouw zijn = biologisch bepaald)
Verworven positie	<p>Een positie die je pas kan bereiken na enige inspanning. Belang van socialisatie. (= proces waarbij mensen zich de sociale regels van de maatschappij eigen maken.) De scheiding is niet absoluut: niet alle verworven posities worden dezelfde mate verworven.</p> <p>Vluchtig: klant, pendelaar</p> <p>Tijdelijk: student, peuter, arbeider</p> <p>Levenslang: diploma TP, 'mens' zijn</p>
Discontinue posities	Een onverwachte overgang tussen posities waarop je niet was voorbereid (weduwe worden, promotie maken)
Continue posities	<p>Een overgang tussen posities kenbaar gemaakt dmv een overgangsritueel. Rites de passage (overgangsrites)</p> <p>Impliciet: mee aan tafel mogen bij de schoonfamilie (als volwaardig lid van de familie gezien worden)</p> <p>Expliciet: trouwen (van vrijgezel naar echtgenoot)</p>
Sociale status	De waardering die aan een positie wordt gehecht, los van de persoon. = 'prestige'. Dit is geen eigenschap op zich van de persoon, maar een sociale waardering die door andere mensen wordt toegekend.
Statussymbolen	(~rolattributen) uiterlijkheden die verwijzen naar prestige, macht, rijkdom. Verwijzen naar iets anders dan wat met positie wordt geassocieerd.
Sociaal aanzien	Wijze waarop iemand zijn positie als persoon bekleedt. Zijn sociale aanzien kan dan vernietigd worden als hij/zij zijn positie niet tegoei bekleedt., want sociale waardering wordt mede bepaald door de manier waarop iemand zijn functie uitoefent.
De wereld is een schouwspel, elk speelt zijn rol en krijgt zijn deel	Bepaald gedrag wordt verondersteld als je een bepaalde positie inneemt, maar heel vaak doen we enkel wat er verwacht wordt. Welke deze is, is afhankelijk van de heersende W&N.. De 'maatschappij' op zich eist niets, dat is zoals gezegd vaak misleidende beeldspraak voor de 'medemensen'.
All the world's a stage, and all the men and women merely players	
Homo sociologicus	
Rol	Een specifieke norm, meer of minder bindende verwachting ten aanzien van het gedrag, maar nu expliciet gekoppeld aan een bepaalde positie, waaraan de bekleeder van die

	positie vaak geacht wordt op een geijkte wijze tegemoet te komen.
Rolset	Meerdere rollen bij één positie
Internalisatie	Spelen vs vervullen: positie en bijhorend gedrag internaliseren of niet, zo niet = door de mand vallen.
Beroepsdeformatie	Het bekleden van een bepaalde positie en het regelmatig vervullen van de bijbehorende rollen op den duur ene stempel op de persoonlijkheid drukken. ('typisch schoolmeesterke')
Roldistantie	Gevallen waarin iemand alleen aan de verwachtingen van anderen tegmoet komt omdat hij negatieve sancties vreest en/of positieve sancties begeert. = prototype 'spelen'. Hij komt maw enkel uiterlijk te gemoed aan te verwachtingen, maar staat zelf niet achter zijn handelen.
Merely players	Een overschatting van de effecten van opvoeding en internalisatie en een visie op mensen als wezens die alleen passief de waarden, normen en rollen van hun maatschappij absorberen en zich vervolgens in hun gedrag daaraan braaf conformeren. = een aanpassingmechanistische visie
Vervreemding	Hoezeer mensen de beheersing over hun eigen schepping, de rollen, verloren hebben en nu zelf door hun rollen worden beheerst.
Rolopvatting	Kan verschillen van verwachting van anderen.
Rolattributen	Uiterlijkheden die utilitair zijn of die dienen als herkenningmiddel bij vervullen van een rol
Statusstrijd	In onze my kan men vaak een sterke behoefte aan voor derden uiterlijk zichtbare kenmerken constateren. Mensen hebben graag een houvast om iemand snel te kunnen 'plaatsen' en er is dan ook de behoefte om zelf 'juist' geplaatst te worden. Daarom probeert men graag uiterlijk duidelijk te maken wie en vooral wat ze zijn.
Frauderen	Met behulp van uiterlijkheden en materiële bezittingen een status proberen te suggereren waarop zij geen aanspraak kunnen maken.
Sociale controle	Uitgeoefend door op degenen die met rolattributen en statussymbolen proberen te manipuleren. Enerzijds komt er een negatieve feedback van de groep waartoe deze persoon oorspronkelijk behoorde en anderzijds ik hij niet welkom in de groep waartoe hij wil behoren.
Omgekeerd snobisme	Wat voor de ene een statussymbool is, kan voor de andere net zo zeer niet zijn. Mensen verketteren omdat ze iets specifiek dragen/doen. Iets onafhankelijk van zijn intrinsieke eigenschappen tot statussymbool kan worden. Het symbolische is de zin die mensen aan een voorwerp toekennen. Iets is dus slechts een symbool voor degenen die het als zodanig hanteren of herkennen.
Rollenconflict	Tweestrijd tussen tegenstrijdige verwachtingen die aan verschillende rollen gekoppeld zijn binnen één persoon. Wanneer hij in zijn gedrag consistent, samenhangend wil zijn.
Intern rollenconflict	Tweestrijdige verwachtingen (mbt de te vervullen rollen) ten aanzien van één positie die iemand bekleedt. Bvb. populair willen overkomen bij lln & goed willen overkomen bij de

	directie -> moeilijk overweg kunnen met ≠ posities.
Extern rollenconflict	Tegenstrijdige verwachtingen en eisen (mbt de te vervullen rollen) op grond van het feit dat hij 2 (+) posities bekleedt. Bvb. als docent moet je het forum beheren ed., maar terwijl is zij ook nog moeder en moet ze voor kinderen zorgen en als echtgenote moet ze zorgen dat er eten op tafel komt. -> moeilijk overweg met = posities met ≠ verwachtingen.
Rollenwisseling	Verschillende posities (met bijhorende rollen) tav één en dezelfde persoon. Bvb. De mama van Jef is ook zijn juf. De ene keer is het ene belangrijker dan het andere. (verhaal van de hond) Het is de kunst van in het sociale leven de juiste rol op de juiste tijd en plaats te vervullen en zijn rollen niet te verwarren.
Persoonlijke identiteit	Beeld dat de mens van zichzelf heeft obv unieke kenmerken. Bvb. ik ben graag op tijd.
Sociale identiteit	Beeld dat de mens van zz heeft obv groepslidmaatschap -> posities + rollen.
Looking glass self (etiketteringproces)	Hoe iemand denkt dat anderen over hem denken en dat kan het gedrag sturen. Leunt dicht aan tegen self-fulfilling prophecy(SFFP) , maar dit is pas een stap later dan LGS
Stereotypes ('a standardized picture in our head')	Een beeld dat je hebt van een bepaalde andere. Het is een min of meer gefixeerde (en daarom moeilijk te veranderen), sterk geschematiseerde voorstelling over de leden van een groepering. Mensen worden niet langer als individu gezien, maar als vertegenwoordig van die groepering. Ze maken deel uit van ons referentiekader en zijn ons in principe aangeleerd.
Vooroordelen	Komt voort uit stereotypen (we blijven hier hardnekkig aan vasthouden, ook al worden we met tegengestelde feiten geconfronteerd). Ook emoties gaan hiermee gepaard, zoals het gevoel van bedreiging,onzekerheid.. We zoeken graag een zondenbok. = Niet getoetste opvatting over iemands handelen en denken. Dit kan vervolgens leiden tot SFFP
5. Sociale ongelijkheid	
<i>All animals are equal, but some are more equal than others.</i>	(~communisme) toch zijn er in een democratie nog mensen met meer rechten en plichten
Relatieve deprivatie	Ongelijke verdeling van macht in onze samenleving aan de orde.
Sociale differentiatie / sociale verscheidenheid	Neutrale specificaties van de verantwoordelijkheden en rechten die verbonden zijn met een bepaalde sociale positie of van kenmerken die toegewezen worden aan een bepaald sociaal type.
Sociale soortverschillen	Mensen vervullen sociale rollen zonder dat daar een positieve of negatieve evaluatie aan wordt gekoppeld. Relaties van nevenschikking
Sociale ongelijkheid	Een toestand in de samenleving waarbij sprake is van ongelijk gewaardeerde (groeperingen van) posities die hiërarchisch geordend zijn. Stratificatie van sociale posities in termen van rang.
'survival of the fittest'	Op deze manier wordt nog al eens vaak getracht sociale ongelijkheid te rechtvaardigen in my.
Sociale fragmentering	Impliceert nevenschikking, maar dan besteedt er tussen de samenleving delen wel een breuklijn. Die breuklijn komt er omdat de 'samenstellende delen' georganiseerde gehelen

	zijn.
Sociale uitsluiting	Niet enkel in een hiërarchische verhouding tot elkaar staan, maar wanneer tevens duidelijke breuklijnen optreden tussen eenheden. Echte kloven van 'in' en 'out'. 2 factoren dragen daartoe bij: dat er in de samenleving een duidelijke dominante aanwezig is en dat de kloof door de onderliggende individuen en groepen niet op eigen kracht kan worden overbrugd. Ook is er bij hen een grote afwezigheid van middelen.
Hiërarchische opeenstapelingen van lagen	Elke laag bestaat uit ongeveer gelijk gewaardeerde posities.
Sociale rangverschillen	meer in status, het ene staat boven het andere. Een toestand in de samenleving (of een deel ervan) waarbij sprake is van ongelijk gewaardeerde posities die hiërarchisch geordend zijn.
Sociale goederen	Zowel de materiële middelen als minder zichtbare zaken (status, macht,...)
Kastenmaatschappij	My die bestaat uit op basis van afkomst hiërarchisch gerangschikte en gesloten groeperingen van mensen.
Karma	In een bepaalde kaste geboren is wegens zijn daden in een voorgaand leven.
Dharma	Deze plaats moet accepteren zonder protest.
Standenmaatschappij	My waarin de hiërarchische ordening van sociale lagen vooral bepaald wordt door sociaal aanzien, maatschappelijke positie en afkomst.
Klasse	Groeperingen met een gelijke economische positie (Marx)
Sociale klasse	Een groepering die posities bekleden met ongeveer gelijke sociale status, dat wil zeggen: gelijke waardering
Sociale status	
Sociale mobiliteit	De beweging van mensen of groeperingen van de ene maatschappelijke laag naar de andere. In richting Horizontaal: beweging binnen dezelfde sociale laag Verticaal: beweging tussen verschillende lagen, zowel omhoog als omlaag. In tijdspanne Intra-generatieel: soc mobi binnen één leven Inter-generatieel: soc mobi tussen ≠ generaties
Gesloten samenleving	Moeilijk om aan soc mobi te doen; soc laag wordt bij de geboorte vastgelegd. Breuklijn= belemmering om opwaarts te klimmen.
Open samenleving	Makkelijk om aan sociale mobiliteit te doen, obv eigen krachten ' american dream '
Discriminatie	Handeling ten aanzien van individuen of groeperingen waarbij, op grond van bepaalde kenmerken hun fundamentele recht op gelijke behandeling wordt teniet gedaan.
Negatieve discriminatie	Ongelijke behandeling met de bedoeling 'schade' aan te brengen
Positieve discriminatie	Ongelijke behandeling met de bedoeling ongelijkheid te voorkomen.
Culturele mobiliteit	Cultuurgooederen blijven niet altijd binnen dezelfde laag. Er is een beweging van cultuurgooederen zowel naar boven als naar beneden mogelijk.

Neerwaartse culturele mobiliteit	Dat de hogere klasse bewegen in de richting van de lagere, MAAR dat de cultuur van de hogere klasse binnensijpelt tot in de lagere klasse.
Opwaartse culturele mobiliteit	
Amerikaanse popcultuur	Wordt vaak gebruik van gemaakt door lage sociale klassen, die hogerop proberen te geraken.
Glazen plafond	Bvb. V heeft het moeilijker om hogerop te stromen + ze verdienen minder dan de man.
Roze plafond	
Gouden handdruk	(~discontinue positie)
Egalité	Gelijkheid
Maatschappijbeeld	
Organicistisch maatschappijbeeld	<ul style="list-style-type: none"> • Maatschappij ≈ menselijk lichaam • Verschillende ledematen, organen,... vormen samen 1 geheel, allen zijn nodig • Maar: sommige posities zijn belangrijker dan andere <ul style="list-style-type: none"> – Vgling: de hersenen vormen maar 2% van het menselijk lichaam, maar verbruiken 20% van de bloedtoevoer • Dus: sommige mpmijke posities zijn belangrijker dan andere <ul style="list-style-type: none"> – Afhankelijk van de noden van een samenleving... ...En krijgen daarom ook meer beloning
Liberaal maatschappijbeeld	<ul style="list-style-type: none"> • Gelijke kansen ~ vrije markt <p>→ beloning naar verdienste</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrale vraag is niet zozeer sociale on-gelijkheid, maar gelijkheid van <u>kansen</u> <ul style="list-style-type: none"> – ‘Als ieder maximale mogelijkheden krijgt om z’n eigenbelang na te streven, zal dit uiteindelijk ten goede komen aan het gemeenschappelijk belang’ (Adam Smith, grondlegger liberalisme) – Maatschappelijke ongelijkheid is gerechtvaardigd voor zover – Ze het gevolg is van het vrije spel van vraag en aanbod – Ze de beloning is voor prestaties die geleverd moeten worden – Vb: voorstanders van privatisering van overheidsbedrijven
Egalitair maatschappijbeeld	<ul style="list-style-type: none"> • Sociale ongelijkheid <ul style="list-style-type: none"> – Is historisch gegroeid – Is in wezen onrechtvaardig • Is enkel te verrechtvaardigen wanneer ze voorkomt uit het honoreren voor ongelijke inspanning <ul style="list-style-type: none"> – Zwaar lichamelijk werk – Zware verantwoordelijkheid – ... • Er worden inspanningen geleverd om sociale ongelijkheid weg te werken

	– Vb: de ziekteverzekering in België
Armoedegrens	Als interdependent fenomeen . Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen. Het strekt zich uit over meerdere gebieden van het individuele en collectie bestaan, dermate dat de armen gescheiden worden de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Deze kloof kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen. Het is een uitsluitingproces op verschillende terreinen van de samenleving.
beheersingsoriëntatie	De mate waarin individuen het gevoel hebben dat zij controle hebben over hun eigen leven
Sociaal isolement	Hierbij is de vicieuze cirkel van de armoede volledig gesloten. Het isolement is meer dan tijdelijk en gaat zich steeds over meer domeinen uitstrekken.
Individueel ongevalmodel	Oorzaken van armoede in persoonlijke tegenslagen.
Individueel schuldmodel	Oorzaken van armoede zijn intern te situeren. Het is iemand eigen schuld.
Conjunctureel	Oorzaken van armoede situeert zich op maatschappelijk niveau. De armoede zal verdwijnen wanneer de magere jaren de plaats ruimen voor vette.
Structureel	De samenleving brengt armoede voort, niet de armoede is het sociale probleem
Culture of poverty	Armen hebben een eigen cultuurpatroon dat hen in staat stelt in armoede te overleven, maar hen tegelijk verhindert om gebruik te maken van de kansen die zich aandienen.
Matteüseffect	De voordelen van het sociale beleid tendetieel en verhoudingsgewijs leer naar de hogere sociale lagen dan naar de lagere sociale lagen toevloeien. ‘aan wie geeft, zal gegeven worden’
GOK-beleid	Onderwijs als hefboom voor gelijke kansen en sociale stijging ?!
PISA: Program for international study assessment	
Watersysteem	Verzakking naar beneden, waarbij men onmogelijk terug kan opklimmen (ASO->TSO-BSO)
6. Sociale verandering	
Panta rei (alles stroomt, gaat voorbij)	Ons denken en handelen verandert. Dit kan geleidelijk en ongemerkt, of dit kan schoksgewijs.
Sociale veranderingen	Veranderingen van wezenlijke karaktertrekken van een samenleving of onderdeel daarvan.
Individualisering	Een proces van toenemende verzelfstandiging van de afzonderlijke mensen in de samenleving.
e-manipatie	Zelfbeschikking, ontplooiing, ‘zichzelf’ zijn.
Kuddementaliteit	Toch blijft bvb. de levensstijl homogener dan ooit, ondanks dat we tegenwoordig meer zelf keuzes kunnen maken.
Confectie-individualiteit	We miskennen ons eigen groepsgedrag en onze opmerkelijke uniformiteit in opvattingen. Iedereen papegaait elkaar na en we roepen tegelijk hoe verschillend we wel niet zijn.
Democratisering	Een beweging waarbij hiërarchische machtsverhoudingen worden vervangen door meer gelijkwaardige verhoudingen.
Solidarisering	= broederschap. Altruïsme en bezorgdheid om het lot van de medemens. Het kan ook een

	middel zijn vanuit welbegrepen eigenbelang.
Vrijblijvende caritas (naastenliefde)	Vrijblijvend, machtige houden initiatief in handen
Vrijwillige solidariteit	Machtelozen slaan handen in elkaar om afhankelijkheid teniet te doen
Gestructureerde en wettelijke gereguleerde verzorgingsstaat	Belasting betalen voor mensen om andere mensen te voorzien in pensioen ed.
Sociale zekerheid	Belasting op arbeidsinkomsten. Komt ten goede aan oa ziekten en arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, pensioenen en gezinpremies.
Vergrijzing	Meer mensen van 65+ aan de top.
Ontgroening	Minder bijkomende actieve bevolking.
Groene druk	Druk van jongeren op de actieve bevolking
Grijze druk	Druk van ouderen op de actieve bevolking
e-bom	Technologische ontwikkelingen.
Intensivering	Meer nadruk op genieten en verwennen.
Globalisering	Betekent wederzijdse beïnvloeding van samenlevingen en culturen. De wereld wordt steeds kleiner; we raken in toenemende mate met elkaar verbonden (interdependent)
Nation-state -> global niveau	Onderling is er meer verbondenheid. Mensen identificeren zichzelf niet meer itv nationale staten, maar wel itv super-nationale staten.
Weightless economy	Economie is niet langer agricultureel of industrieel. Producten zijn vaak virtueel. (~electronic economy)
Global commodity chains	Wereldwijde netwerken van grondstof -> arbeid en productie -> afgewerkt product. De meest winstgevendende activiteiten gebeuren in de rijke landen en de minste in lage loonlanden.

7. Cultuur

7.1 Cultuur vanuit sociologisch perspectief

Structuur	Behalve de geografische voorstelling, kan men hier ook spreken van een opsomming geven van de waarden en doeleinden die willen worden nagestreefd en van de verwachtingen die er bestaan ten aanzien van allerlei positiebekleders.
cultuur	min of meer samenhangende opvattingen, voorstellingen, waarden en normen die mensen verworven hebben dmv een leerproces dat hun gedrag beïnvloed en dat hun onderscheid van anderen leden van andere maatschappijen
cultuurspreiding	Maatschappelijke bovenlaag moet worden beschermd en sinds het ontstaan van de verzorgingsstaat moet worden uitgedragen onder de minder bevoorrechte leden van de samenleving.
socialisatie	Sociale processen waarbij cultuur wordt overgedragen tussen concrete individuen. Een microsociologisch begrip.
cultuuroverdracht	Het aan anderen doorgeven van voorstellingen, opvattingen, waarden en normen, door middel van leerprocessen, maar hoe sterk de inwerking van het socialisatieproces ook mag zijn, Bij cultuuroverdracht denken wij –macrosociologisch- aan verplaatsing van

Het 'anomische' karakter	Niet alle leden zich van de samenleving zich houden aan de gehele cultuur; maar onderscheid maken tussen universals, specialties en alternitives.
Dominante cultuur	'de' cultuur. Beschrijving van cultuurpatronen van de groepering die in die samenleving cultureel de toon aangeeft.
Ui-model	
Subcultuur	cultuurpatroon dat in het ene opzicht afwijkt van een cultuur (heeft specialties) en in het ander opzicht overeenkomt met een groter cultureel geheel (universals). Hier worden mensen in een bepaalde categorie gezet Vb limburgs – vlaams
Clubinsigne	Op grond daarvan herkennen mensen elkaar als behorend tot dezelfde 'club' of tot een andere. Niet alleen dmv taal, maar ook dmv kledij, muzikale smaak... en nog veel meer 'plaatse'n mensen elkaar sociaal en worden zij door anderen 'geplaatst'
Contracultuur	ontstaan in en uit een conflictsituatie, is een soort van protest als reactie op een bestaande cultuur of delen ervan. Hier zetten mensen zichzelf in de contracultuur. Vb graffiti en punkers
Cultureel relativisme	de opvatting dat cultuur is gebonden met een bepaalde samenleving en dat het daarom niet zonder meer als algemeen kan worden beschouwd (itt ethnocentrisme). Pos: behoed voor ethnocentrisme, onverdraagzaamheid Neg: geen dialoog mogelijk Neiging om de eigen cultuur als maatstaf te nemen bij de beoordeling van het gedrag van leden van andere samenlevingen in principe haar eigen cultuur heeft.
Ethnocentrisme	men gaat de eigen cultuur als norm gebruiken, andere veroordeelen of als minderwaardig beschouwen.
Cultuurmodellen	helpen ons inzicht te krijgen MAAR overbenadrukt verschillen => ontstaan stereotypen, onverdraagzaamheid
F-cultuur	fijnmatig systeem van normen en waarden waarbij er strikte gedragsregels zijn voorgeschreven en er een scherpe scheidingslijn is tussen goed en slecht. (bied zekerheid maar neemt individuele vrijheid af)
G-cultuur	Grofmatig systeem van waarden en normen waarbij gedragsregels niet haarscherp zijn voorgeschreven en individuele keuzes worden gewaardeerd. Biedt individuele vrijheid maar ook onzekerheid
Pinto°	
Model van Hofstede	
Machtafstand	mate waarin minder machtige leden accepteren en verwachten dat de macht ongelijk is verdeeld
Collectivisme	hechte groepen met bescherming, onvoorwaardelijke loyaliteit en grootfamilie staat centraal

Individualisme	enkel losse banden met de leden, ieder zorgt voor zich
Triandis°	
Masculiene samenleving	in de samenleving zijn sekserollen duidelijk omschreven
Feminiene samenleving	in de samenleving zijn sekserollen overlappend
Onzekerheisvermijding	mate waarin mensen onzekere, onbekende en bedreigende situaties vermijden met als doel de voorspelbaarheid verhogen en angst verlagen
Lange- vs kortetermijn gerichtheid	gericht op spaarzaamheid en duurzaamheid, het uitstellen van onmiddellijke behoeftebevrediging (cf economische groei) vs gericht op consumptie en onmiddellijke behoeftebevrediging
Confucianisme	<ul style="list-style-type: none"> • Filosofische stroming • 4 Grondprincipes van Confucianisme <p>1. Stabiliteit van de samenleving is gebaseerd op ongelijke verhoudingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De hogere geeft aan de lagere de deugd van 'REN', de liefde of medemenselijkheid. Omgekeerd moet de lagere ten opzichte van de hogere de deugd van 'YI' hebben, dit is een verplichting om je plaats te kennen, om de hogere te dienen. 'Ren' is een gunst en 'yi' is een plicht.</i> • <i>De vijf relaties zijn:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Tussen <u>vorst en onderdaan</u>; onderdanen zijn verplicht tot loyaliteit.</i> 2) <i>Tussen <u>vader en zoon</u>; de zoon is verplicht tot kinderlijke piëteit</i> 3) <i>Tussen man en vrouw; de vrouw moet volgzaam en gehoorzaam zijn</i> 4) <i>De relaties tussen broers moet gebaseerd zijn op respect van de <u>jongere voor de oudere broer</u>.</i> 5) <i>De relatie tussen <u>vrienden</u> moet berusten op vertrouwen</i> <p>2. Het gezin is het model voor alle andere sociale systemen</p> <p>3. Deugdzaam gedrag = je gedraagt je tov anderen niet zoals je zelf niet wil behandeld worden</p>

	4. Deugd mbt je taak = vaardigheden en kennis verwerven, hard werken, niet meer uitgeven dan nodig is, geen luxe, matiging, geduldig en volhardend zijn
Cultuurpatroon	Samenhang tussen verschillende elementen van een cultuur.
Dubbele moraal	Cultuurpatronen zonder meer homogene en consistente gehelen.
Postmodernisme	Ook dingen overnemen uit ≠ culturen (eigen ID creëren) Dit is vnl bij jongeren. Geeft aanleiding tot weinig coherente cultuurpatronen/mozaïk en versnippering. Kan op zich weer leiden tot een ander op zich staand cultuurpatroon.
Normatief	De leden van een samenleving behoren zich krachtens hun lidmaatschap volgens de voorschriften van hun (sub)cultuur te gedragen.
Collectief ideaal	De meest juist gedachte wijze van (samen)leven.
Culturele uitrusting	Materiële objecten op zich worden niet geleerd, maar wel de overtuigingen en opvattingen met betrekking tot die objecten.
Cultuurdrager	Is ieder mens, dmv zijn opgroeien temidden van andere mensen en zich in die contacten cultuur eigen maken. Het is onzinnig om te zeggen dat iemand cultuurloos (=geen persoonlijkheid zouden bezitten) zou zijn.
Sociale controle	geheel van positieve en negatieve sancties dat dient om het sociaal gedrag van mensen te beheersen in overeenstemming met heersende waarden, normen, verwachtingen
Enculturatie	het aanleren van een cultuur waartoe men behoort, je start als ongeschreven blad
Acculturatie	het later overnemen van een nieuwe cultuur, na gevormd te zijn in eigen cultuur
7.2 Cultuur vanuit cross-cultureel perspectief	
Man is a product of himself	Cultuur is een menselijk product, maar tegelijk is ze een macht buiten het individu geworden. Mensen ontwikkelen een gewoonte of een regel, waarna deze gewoonte of regel een dwingend karakter krijgt. Het naleven ervan wordt een verplichting en reguleert vervolgens gedrag en beleving.
Fortmann°	De mens komt ongespecialiseerd ter wereld. De mens is arm aan gespecialiseerde of specifieke instincten en rijk aan mogelijkheden. De mens moet voor zz een passende en stabiele wereld opbouwen. Hij schept de cultuur. Hij creëert sociale instellingen en gedragsvoorschriften die vervolgens vorm geven aan de niet-gerichte mens. Het handelen van de mens wordt op deze wijze geregeld door een macht buiten hem, maar één die wel eerst door mensen geschapen is.
Vereenvoudigers	Culturele gewoonten en gebruiken voorkomen dat een persoon ieder moment zelf moet beslissen en improviseren.
Interne migratie/verschuiving	Van Vlaanderen naar Wallonië of omgekeerd.
Expatriation	Emigratie naar een kolonie. Vertrek uit vaderland om het land te 'dienen'
Toeristentewerkstelling	Vele gastarbeiders kwamen als toeristen het land binnen en gingen vervolgens op zoek naar werk. Ze werden illegaal in dienst genomen en via medische goedkeuring werd hun aanwezigheid geregulariseerd door het ministerie van arbeid en tewerkstelling.

Allochtonen	
vluchteling	Een persoon die uit gegronde vrees voor vervolging, wegens ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen.
Conventievluchteling	De juiste term voor een persoon aan wie het statuut vluchteling werd toegekend, conform de criteria vermeld in de conventie van geneve.
De facto vluchteling	Krijgen een rechtbescherming via een humanitair statuut aangezien ze ten gevolge van natuurrampen ed niet kunnen terug gestuurd worden naar land van herkomst.
Contingent-vluchtelingen	Vluchtelingen die reeds erkend zijn en in het kader van 'resettlement'-programma's overgedagen worden aan andere staten.
Asielzoekers	Een vreemdeling die asiel vraagt. 'kandidaat-vluchteling': een vreemdeling die de erkenning van zijn vluchtelingenstatus aanvraagt.
Economische vluchtelingen	Een vreemdeling die om louter economische redenen België probeert binnen te komen. 'migranten'
Push-pull model	De afstoting in het land van herkomst en de aantrekking door het gastland vooral toeschrijft aan economische wetmatigheden. Volgens dit model ontstaat migratie door een samenspel van 4 basistypes van factoren: economische factoren, technologische factoren, demografische factoren en de politieke factor.
Asieltraject	<ol style="list-style-type: none"> 1) Aanvraag van de asielzoeker bij de DVZ 2) De dienst dispatching wijst ze nog toe aan een opvangcentrum(+ streeft naar een evenwichtige spreiding) en bezorgt infobrochures over rechten en plichten 3) Te laat aanmelden ≠ in de opvangstructuur geraken -> transitcentrum: 24/24 open. 4) Meestal wordt een asielzoeker niet herkent als vluchteling en wordt hij uitgeprocedeerd met een uitwijzingsbevel.
Asielprocedure	<p>Max. 1j durend.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) DVZ registreert de asielaanvraag en gaat na of België bevoegd is om de aanvraag te behandelen. 2) CGVS onderzoekt dit en verklaart de asielzoeker al dan niet als vluchteling. 3) Bij het RVV kan de asielzoeker terecht om de negatieve beslissing aan te klagen. Het RVV kan de beslissing van CGVS bevestigen, een nieuw onderzoek bevelen of zelf het statuut 'vluchteling' toekennen. 4) Uitgeprocedeerde asielzoekers kunnen nog in beroep gaan bij de Raad van State.

	5) Subsidiaire bescherming is bedoelt voor personen die reëel gevaar lopen in geval van terugkeer naar het land van herkomst en het statuut vluchteling niet kregen toegewezen.											
Enculturatie	Het aanleren en verwerven van de (sub-)cultuur, waartoe men behoort; je start als ongeschreven blad.											
Acculturatie	Het later alsnog overnemen van (elementen uit) een vreemde (sub-)cultuur, na reeds gevormd te zijn in de eigen (sub-) cultuur.											
Acculturatie schema van Berry	<div>Er zijn 2 onafhankelijke dimensies in de manier waarop mensen om kunnen gaan met hun positie als culturele minderheid: -identificatie met de eigen oorspronkelijke cultuur of identificatie met de meerderheidscultuur.</div> <div><table><tr><td></td><th colspan="2">Cultuur van land van oorsprong</th></tr><tr><td></td><th>Ja</th><th>Nee</th></tr><tr><th rowspan="2">Cultuur van gastland overnemen?</th><th>Ja</th><td>Integratie</td></tr><tr><th>Nee</th><td>Separatie</td></tr></table></div>		Cultuur van land van oorsprong			Ja	Nee	Cultuur van gastland overnemen?	Ja	Integratie	Nee	Separatie
	Cultuur van land van oorsprong											
	Ja	Nee										
Cultuur van gastland overnemen?	Ja	Integratie										
	Nee	Separatie										
Integratie	Identificatie met beide culturen											
Assimilatie	Identificatie met voornamelijk de meerderheidscultuur											
Separatie	Identificatie met voornamelijk de minderheidscultuur											
Marginalisatie	Het ontbreken van identificatie met beide culturen.											
Kosmopolieten	Niet behorend in groep met W&N, maar willen gewoon 'individu' zijn. 'choppen' uit ≠ zaken. Maw geen cultuur in zijn geheel overnemen.											
Private sfeer	Men kan deze dogmatisch scheiden. Acculturatieoriëntie hoeft niet absoluut te zijn maar kan veranderen in tijd en ruimte.											
Publieke sfeer												
Extremisme	Wanneer de houding van de meerderheidsgroep als dwingend wordt ervaren dan houdt dit een gevaar in voor separatie itt het aanmoedigen van intergratie.											
Multiculturalisme	De overheid moedigt de minderheidsgroepen aan om hun eigen cultuur te behouden.											

Emic (cultuurspecifieke)	Specifiek aanpassen van de onderzoeksmethoden. (eerder kwalitatief)
Etic (universalistische)	Algemeen geldend obv gemiddelden: veralgemenen naar iedereen. (eerder kwantitatief)
Imposed(opgelegde) etics	<p>= eigenlijk niet steeds universeel.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Door enkel mensen in een testcontext te brengen: kan onwennig zijn voor mensen die hier niet frequent mee worden geconfronteerd. 2) Vertrouwdheid met bepaalde middelen ontbreekt (tijdsdruk, puzzelen...) Ze hebben geen kennis over de werking van bvb. enquêtes.
Seculair	Ontvoogding van de kerk. De waarheid werd bepaald door de bijbel. Vanaf toen werd de rede belangrijker. Toch kwam er veel verzet, omdat de kwesties die in de psychologie werden aangehaald 'geloofsgevoelig' zijn.
Rationalistisch	Voorkeur voor empirisch bewijs
Individualistisch	Hoge mate van 'psychologisering' en onmisbaar deel uit maken van de moderne 'lifestyle' ; therapie = fancy.
Culturele diversiteit	Door de migratie en globalisering is er meer aandacht nodig voor andere culturen, maar psychologie heeft een westers karakter, waardoor nieuwe aanhangers gebrek hebben aan relevantie en aansluiting.
Kolonialisme	'witte' mensen van Europese oorsprong waren superieur. Deze vemeende superioriteit gaf hun het morele recht om de rest van de wereld aan hun macht te onderwerpen. Het beleid dat uit dit hiërarchisch denken voortvloeide, was segregatie.
Segregatiebeleid	Mensen werden ingedeeld in 'rassen', waarbij discriminatie niet werd afgekeurd, maar juist verplicht werd gesteld. Samenlevingen waren in deze opvatting statisch; sociale mobiliteit = onnatuurlijk en klassen moesten uit elkaar gehouden worden. De ander werd dus voorgesteld als 'vreemd' en onmenselijk.
De Burt-fraude	<p>Onderzoek adhv eenenige tweelingen die in aparte milieus werden opgevoed toonde aan dat IQ erfelijk is. Door de achterhaling van dit onderzoek door Kamin werd deze stelling omvergeworpen. Hij merkte namelijk op dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er geen vermelding was van hoe, waar en wanneer data werden verzameld. - De uitkomsten waren té mooi om waar te zijn. - Namen van medewerkers die nooit hebben bestaan <p>⇒ Onderzoek was dus gefraudeerd.</p>
Sociaal darwinisme	Niet enkel biologische, maar ook psychosociale kenmerken zijn erfelijk
Eugenetica	raszuiverheid
The Bell Curve	Boek dat gebaseerd is op de foutieve info verkregen uit het onderzoek van Burt. Hierin nemen zij de stelling aan dat zwarten een lager IQ hebben dan andere rassen en dat sociale programma's maw weinig zin hebben. Een jammere zaak is dat op de dag van vandaag (mede onder vorm van globalisering) er nog steeds aanhangers zijn van deze stelling.
Monoculturalisme	assimilatiebeleid
	Rassendiscriminatie werd onwettig verklaard. De term 'ras' werd vervangen door cultuur.

	Er blijft een hiërarchie, maar nu tussen culturen. Van migranten werd verwacht dat ze zich volledig zouden assimileren, want men ging ervan uit dat in 1 land slecht 1 cultuur kon bestaan. Achtergestelde bevolking zagen ze als mensen met een 'deficit'. De lagere klassen zouden lijden aan culturele deprivatie (= een gebrek aan beschaving)
Head start project	Lancering door de overheid om 'kansarme' kinderen een voorsprong te geven. Ze waren in principe niet meer dan verklapte assimilatieprogramma's, met het nadeel dat ze slecht aansloten bij de leefwereld, taal en denkwijze van de doelgroepen en dus weinig effect hadden.
Multiculturalisme diversiteitsbeleid	De aan etnische minderheden toegekende inferieure positie leidde tot uitsluiting en marginalisering. Gedwongen assimilatie leverde enkel verzet op. Paradoxaal: streven naar homogeniteit ondermijnt de sociale cohesie. Dit nieuwe beleid werd een combi van materiële hulp en versterking van de rechten van de minderheden. Het nieuwe credo luidt: integratie met behoud van eigen culturele id. Allochtonen mogen het karakter van de samenleving mee bepalen. Een multicultureel beleid vereist de bereidheid tot dialoog en aanpassing van alle partijen, inclusief de meerderheid.
Interculturalisatie	Belang van representativiteit en relevantie.
8. Enkele topics uit de cross-culturele psychologie	
8.1 Algemene psychologie in cross-cultureel perspectief	
Sensaties	Bewustzijnsinhouden die het onmiddellijke resultaat zijn van een prikkeling van de zintuigen. Hier worden geen cultuurverschillen verondersteld
Percepten	Zijn het resultaat van meer diepgaande verwerkingsprocessen (hoger-orde-processen) die leiden tot betekenisvolle gehelen. Belang van interpretatie obv ervaring en kennis
Modulen	Informationeel ingekapseld, in die zin van nauwelijks beïnvloedbaar door cognitie. Niet beïnvloedbaar door kennis en ervaringen die we hebben opgedaan gedurende ons leven.
Müller-leyer illusie	
Misperceptie	Ontstaat als gevolg van het opgroeien in een wereld met veel perspectief
Circulaire cultuur	Andere dan de westerse cultuur, wie de illusie minder zal ervaren.
High context	Context is bepalend qua straatbeeld, mybeeld; Leven in grote groepen. Ze horen bij het systeem, je weet meteen welke positie iemand inneemt. hier gaat het om lange-termijn-relaties, de kennis is situationeel en relationeel gebonden, verbale communicatie is weinig expliciet houden veel rekening met context tijdens hun waarneming. Baseren zich op inhoudelijke kenmerken en scoren minder op logisch redeneren
Low context	Individu is individueel. De context is minder belangrijk om iemand te taxonomiseren. van kortere duur voor specifieke redenen, kennis is gecodeerd extern en toegankelijk culturele opvattingen en verwachtingen zijn expliciet gemaakt. Baseren zich op essentiële kenmerken en scoren dus beter op logisch redeneren

Binoculaire dispariteit	Diepte zien op basis van de verschillen tussen projecties op onze netvliezen
Cognitieve stijl	De westerlingen geven een betere respons bij de absolute matching van de taak, maar Japanners doen het opmerkelijk beter bij de relatieve matching taak, waarbij ook de grootte van het kader mee in rekening wordt gebracht.
Categorisatietaak	Low-context culturen baseren hun categorisatie op gemeenschappelijke individuele kenmerken, terwijl high-context culturen eerder een thematische relatie zoeken.
Hypothetisch-deductief denken	Logisch denken en concluderen LC: scoort hoger bij siologismen (valide , niet inhoudelijk) Dus LC baseren zich op essentiële (abstracte) kenmerken en scoren dus beter op logisch redeneren. HC baseren zich meer op inhoudelijke (concrete) waarheid en scoren dus minder op logisch redeneren. Het logisch denken is wel aanwezig, maar uit zich op een andere manier.
Darwin°	Aanhanger dat basisemoties genetisch zijn vastgelegd. Uitdrukkingen en interpretatie van emoties zijn idd universeel, maar er is een verschil in interpretatie van de intensiteit van emoties.
Chomsky°	
Linguïstische relativiteit	taal bepaald de manier van denken en waarnemen (niet waar! Je neemt hetzelfde waar maar kan het vb niet zo goed onder woorden brengen; omwille van een beperktere voca = moeilijker communiceren)
De Sapir-Whorf-hypothese	De taal bepaalt ons denken en dit uit zich in onze waarneming van de wereld.
Motion test	
8.2 sociale psychologie in cross-cultureel perspectief	
Sociale categorisatie	neiging tot het denken itv de ingroep(wij) en de outgroep (zij) in plaats van ik hij of zij. Het categoriseren is het begin van vooroordelen, stereotypering en discriminatie en is het begin van conflictueus gedrag tussen groepen. Er zijn twee verschillende verklaringen
Ingroup	Wij
Outgroup	Zij
Cognitief	Informatieverwerking ; reductie van de complexe soc werkelijkheid (~outgroup homogeniteitseffect)
Hokjesdenken	Informatiestroom op een adequate manier het hoofd bieden nemen mensen hun toevlucht tot cognitieve ordening , dus het identificeren van individu als lid van een bepaalde groep. De complexiteit van binnenkomende stimuli reduceren.
Motivationeel	Mensen streven positief zelfbeeld na. Mensen hebben ingroup-outgroup-indeling nodig (~ingroup favoritisme)
Outgroup-homogeniteitseffect	de outgroep wordt homogeen gezien. En zorgt ervoor dat we stereotypen over de andere groep kunnen blijven gebruiken en dus niet altijd een uitzondering hoeven te maken.
Ingroup favoritisme (ingroup bias)	het toeschrijven van meer positieve eigenschappen aan je eigen groep. Dit is een van de gevolgen van sociale categorisatie en het streven naar positieve sociale identiteit = +

	zelfwaardering
('dood')angst	Geen positieve sociale id, geen bestaansrechten. Dit komt naar voren in conflictueuze situaties waarin legimiteit van het bestaan van een groep in vraag wordt gesteld.
Outgroup derogation	men gaat de outgroup negatieve eigenschappen toebedelen, dit leidt tot intolerantie en discriminatie. Dit kan gebeuren wanneer het positieve zelfbeeld bedreigd wordt
Sociale identiteits-theorie (SIT)	Zelfbeeld = persoonlijk id + sociale id
Culturele identiteit	Een specifieke invulling van sociale identiteit: zij reflecteert dat deel van onszelf dat gaat over onze culturele traditie en over ons lidmaatschap van een groep met een bepaalde culturele oriëntatie.
Collectivistisch ~ interdependentente zelf	nadruk op afhankelijkheid van en gerichtheid op anderen. de grenzen met anderen zijn minder scherp
Individualistisch ~ interdependentente zelf	nadruk op onafhankelijkheid, persoonlijkheid, karakter. Het is belangrijk dat men zich op een positieve manier blijft onderscheiden van de groep
Onrealistisch optimisme	De individualistische cultuur schatten de kans dat hun negatieve gebeurtenissen zullen overkomen veel lager in, terwijl ze de kans op positieve gebeurtenissen veel hoger inschatten.
False uniqueness-effect	De meer positieve kijk van mensen met een onafhankelijk zelf. Ze denken intelligenter en te zijn dan de gemiddelde.
Self-serving bias	Zelf-dienende vertekening. Benadrukken van positieve kanten.
Eerculturen	'eer' is iemands zelfrespect gecombineerd met het respect dat iemand ontvangt van anderen
Sociale-toenaderingsemoties	Versterken de band met de ander, ook als er iets verkeerd is gegaan.
Sociale-afstandemoties	Emoties die het onafhankelijke zelf benadrukken door het creëren van afstand.
Zelfbeeld	het beeld dat mensen van zichzelf hebben, wordt bepaald door persoonlijke identiteit (individuele kenmerken zoals uiterlijk, gewoontes) en een sociale identiteit (afgeleid van lidmaatschap van sociale groepen)

8.2b sociale psychologie in cross-cultureel perspectief

Sociale Identiteitstheorie	
Decategoriale werking	Een werking waarbij bv ontspanningsactiviteiten niet langer door Belgen en voor migranten afzonderlijk worden opgezet. Ze moeten nu samen aan die activiteiten deelnemen zodat het onderscheid belg-migrant niet langer wordt benadrukt.
groepsprototype	<p>Descriptief = het geeft aan welke kenmerken verondersteld worden bij alle leden van die groep voor te komen</p> <p>Prescriptief = het geeft aan hoe alle leden van die groep zich zouden moeten gedragen,</p>

	<p>dus welke normen de leden van die groep zouden moeten respecteren</p> <p>Evaluatief = het geeft aan of die groep zich positief dan, wel negatief onderscheidt van andere groepen en het maatschappelijk aanzien van die groep straalt dan af op alle individuele leden</p>
Outgroup homogeniteitseffect	de outgroep wordt homogeen gezien. En zorgt ervoor dat we stereotypen over de andere groep kunnen blijven gebruiken en dus niet altijd een uitzondering hoeven te maken.
Intergroepsvergelijking	Om te weten of de groepering waartoe we behoren idd positief is, moeten we ons vergelijken met andere sociale groeperingen
Etnocentrisme	Ingroup favoritisme mbt de etnische/culturele id
Sociale discriminatie	Is een ongelijke maar meestal vrij nadelige behandeling van de leden van een andere groep; die manier van handelen wordt door de daders als gerechtvaardigd beschouwd terwijl de slachtoffers of een buitenstaander zo'n behandeling als onrechtmatig zullen bestempelen.
Intergroepsagressie	Gedrag dat er op gericht is andere personen schade toe te brengen omdat die personen lid zijn van een andere groep.
Self-categorization theory	Besteedt niet alleen aandacht aan intergroepsrelaties, maar ook aan intra-groepsfenomenen, zoals groepscohesie ed. Het is een vrij ruim theoretisch kader waar de SIT kan worden uit afgeleid. De basisveronderstellingen van SIT komen ook in SCT voor maar ze worden nog verder uitgewerkt.
Relevante vergelijkingsdimensies	
Hoger-orde-categorie	Ingroup en vergelijkingsgroep zijn verschillende groepen, maar op een hoger niveau maken ze deel uit van dezelfde groep.
Projectietheorie	We kunnen een bepaalde beschrijving weergeven (zeer subjectief), maar geen ervan uit dat dit voor die gehele sociale groep gangbaar is
8.3 Ontwikkelingspsychologie in cross-cultureel perspectief	
Nature	IQ is erfelijk bepaald (Piaget)
Nurture	IQ is omgevingsbepaald (Vygotsky)
Constructivisme	<p>Cognitieve ontwikkeling volgens kwantitatieve veranderingen in de denkstructuren van het kind.</p> <p>Kind doet zelf ontdekkingen. Biologische drijfveer, ontwikkeling van de hersenen en sociale omgeving reikt stimuli aan voor invulling, maar op zich geen impact op doorgroei naar volgende fase.</p>

Sociaal- Constructivisme	Cruciale rol van de sociale omgeving. Met een essentiële impact van de taal. Ouders die Nederlands zijn praten meer over school ed. 'gedecontextualiseerd' taalgebruik terwijl allochtone ouders juist wel context gericht praten ≠ overeenkomstig wat van school uit wordt verwacht.
Zone van naaste ontwikkeling	K triggeren om iets meer te doen dan het al kan.
Ecologisch model van Bronfenbrenner	(zie tekening)
Ecologische diagnostiek	Het in kaart brengen van de systemen en hun inwerking op elkaar.
Waardenoriëntaties	Acculturatiehouding van de meerderheidsgroep (bvb. kennisgericht vs competentiegericht)
Dissonantie	het naast elkaar bestaan van tegenstrijdige opvattingen, attitudes of cognities.
Universele benaderingen	Universele oorzaken, los van specifieke cultuur; lage SES en kansarmoede, weinig O toezicht.
Cultuurspecifieke benaderingen	Verband tss etniciteit en cultuur
Migratiestress-benaderingen	Rol van lage SES, gepercipieerde en/of feitelijke discriminatie